

SPRAWOZDANIE: REAKCJE CHARAKTERYSTYCZNE WYBRANYCH ANIONÓW.

Imię Nazwisko	Klasa	Data	Uwagi prowadzącego

1. Wykrywanie obecności jonu chlorkowego Cl⁻:

Cel: *Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu Cl⁻ za pomocą reakcji charakterystycznych.*

Wykonanie doświadczenia:

1. Do probówki wlać ok. 2 ml roztworu zawierającego jony chlorkowe (Cl⁻) - NaCl, dodawać kroplami roztwór azotanu (V) srebra (AgNO₃). Obserwować przebieg reakcji i jeśli wytrąci się osad zbadać jego rozpuszczalność w roztworze NH₄OH (inny zapis NH₃H₂O) oraz w kwasie azotowym o stężeniu 2 mol/dm³: pipetką usunąć roztwór znad osadu i dopiero dodać odczynnik. Zwrócić uwagę na barwę ewentualnego osadu, pozostawionego na świetle.

2. Do probówki zawierającej badane jony (2 ml) dodać 4 krople 1-molowego roztworu H₂SO₄ a następnie ok. 1 ml roztworu nadmanganianu (VII) potasu KMnO₄. Obserwować przebieg reakcji na zimno, po czym probówkę podgrzać. Wszystkie obserwacje i równania reakcji umieścić w poniższej tabelki

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
NaCl + AgNO ₃		
.....+ NH ₄ OH .....+ HNO ₃		
NaCl + H ₂ SO ₄ + KMnO ₄		
Równania reakcji cząsteczkowo i jonowo:		
.....		
.....		
.....		
Reakcje rozpuszczania:		
	AgCl + 2NH ₄ OH →	
	AgCl + HNO ₃ →	
$2MnO_4^- + 16H^+ + 10Cl^- \rightarrow 2Mn^{2+} + 5Cl_2 + 8H_2O$		

Wnioski:

2. Wykrywanie obecności jonu fosforanowego PO_4^{3-} :

Cel: Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu PO_4^{3-} za pomocą reakcji charakterystycznych.

Wykonanie doświadczenia:

Do suchej i czystej probówki wlać około 1 cm^3 fosforanu(V) sodu- Na_3PO_4 , następnie dodać około 1 cm^3 roztworu $AgNO_3$. Zanotować obserwacje i napisać równanie reakcji. Następnie dodać do probówki ok. 3 cm^3 kwasu HNO_3 o stężeniu 2 mol/dm^3 . Zanotować obserwacje i napisać równanie reakcji.

Cel: Badanie rozpuszczalności osadów: $Ag_3PO_4 \downarrow$ - fosforan (V) srebra i $AgCl \downarrow$ - chlorku srebra w kwasie azotowym o stężeniu 2 mol/dm^3 .

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
		$Ag_3PO_4 \downarrow$ - fosforan (V) srebra
Równanie reakcji cząsteczkowo i jonowo:		
Reakcja rozpuszczania osadu $Ag_3PO_4 \downarrow$:		
Reakcja rozpuszczania osadu $AgCl \downarrow$:		

Wnioski:

Jony PO_4^{3-} tworzą z jonami srebra charakterystyczny żółty osad fosforanu (V) srebra, rozpuszczalny w kwasie azotowym o stężeniu 2 mol/dm^3 . Natomiast osad $AgCl$ w kwasie azotowym (III) o tym samym stężeniu nie rozpuszcza się. Wpływ środowiska kwaśnego pozwala nam odróżnić od siebie te dwa aniony.

3. Wykrywanie obecności jonu siarczanowego (VI) SO_4^{2-} :

Cel: Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu SO_4^{2-} za pomocą reakcji charakterystycznych.

Wykonanie doświadczenia:

Do suchej i czystej probówki wlać około 1 cm³ rozcieńczonego kwasu siarkowego (VI) H_2SO_4 . Następnie dodać około 1 cm³ 5% roztworu chlorku baru BaCl_2 lub 5% roztworu chlorku wapnia CaCl_2 . Zaobserwować i zapisać zmiany zachodzące w probówce.

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji:
Równanie reakcji cząsteczkowo i jonowo: $\text{H}_2\text{SO}_4 + \text{BaCl}_2 \rightarrow \dots\dots\dots$ $2\text{H}^+ + \text{SO}_4^{2-} + \text{Ba}^{2+} + 2\text{Cl}^- \rightarrow \dots\dots\dots$ $\dots\dots\dots$		

Wnioski:

4. Wykrywanie obecności jonu siarczkowego S^{2-} :

Cel: Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu S^{2-} za pomocą reakcji charakterystycznych.

Wykonanie doświadczenia:

1. Do 1 ml badanego roztworu dodaje się 1-2 M kwasu solnego do wyraźnie kwasowego odczynu roztworu (odczyn roztworu sprawdzamy papierkiem lakmusowym, który barwi się w tych warunkach na czerwono). U wylotu probówki należy trzymać bibułę nasączoną kilkoma kroplami octanu ołowiu (II):

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
Na_2S HCl $(\text{CH}_3\text{COO})_2\text{Pb}$	Bibuła nasączona octanem ołowiu pokrywa się	
Równanie reakcji : $\dots\dots\dots$ $\dots\dots\dots$ $\dots\dots\dots$		

Wnioski:

5. Wykrywanie obecności jonu octanowego CH_3COO^- :

Cel: Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu CH_3COO^- za pomocą reakcji charakterystycznych.

Wykonanie reakcji

Do około 3 ml roztworu octanu ołowiu (II) $(\text{CH}_3\text{COO})_2\text{Pb}$ dodać kilka kropeł kwasu solnego HCl , a następnie całość ogrzewać na łaźni wodnej. Zanotować obserwacje.

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
	wyczuwalny charakterystyczny zapach	
Równanie reakcji cząsteczkowo i jonowo:		

Wnioski:

6. Wykrywanie obecności jonu tiosiarczanowego $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$:

Cel: Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$ za pomocą reakcji charakterystycznych.

Wykonanie doświadczenia:

Do 2 ml roztworu tiosiarczanu sodu $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$ dodawaj kroplami roztworu AgNO_3 . Obserwuj uważnie kolor wydzielającego osadu. Zanutuj spostrzeżenia. Co dzieje się, gdy produkt reakcji podgrzewamy z wodą.

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
Równanie reakcji cząsteczkowo i jonowo: .... $\text{Ag}_2 \text{S}_2\text{O}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ag}_2\text{S}\downarrow + \text{H}_2\text{SO}_4$		

Wnioski:

7. Wykrywanie obecności jonu rodankowego SCN⁻:

Cel: Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu SCN⁻ za pomocą reakcji charakterystycznych.

Wykonanie doświadczenia:

Do suchej i czystej probówki wlać około 1 cm³ rodanku potasu KSCN. Dodać 2-3 krople rozcieńzonego kwasu solnego. Następnie do probówki dodać 1 cm³ roztworu soli FeCl₃. Zaobserwować i zapisać zmiany zachodzące w probówce.

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
Równanie reakcji cząsteczkowo i jonowo: ..... → Fe(SCN) ₃ ..... → Fe(SCN) ₃ Możliwe są również następujące formy kompleksowe: $Fe^{3+} + SCN^{-} \rightarrow [Fe(SCN)]^{2+}$ $Fe^{3+} + 2SCN^{-} \rightarrow [Fe(SCN)_2]^{+}$		

Wnioski:

8. Wykrywanie obecności jonu węglanowego CO_3^{2-} :

Cel: Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu CO_3^{2-} za pomocą reakcji charakterystycznych.

Wykonanie doświadczenia:

1. Do suchej i czystej probówki wlać około 2 cm³ węglanu sodu Na_2CO_3 . Następnie dodać około 2 cm³ kwasu siarkowego (VI) H_2SO_4 o stężeniu 1 mol/dm³. Zaobserwować zmiany zachodzące w probówce, zapisać odpowiednie równania reakcji. Jaki gaz wydziela się podczas reakcji?

2. Do suchej i czystej probówki wlać około 2 cm³ azotanu(V) srebra AgNO_3 a następnie dodać około 2 cm³ węglanu sodu Na_2CO_3 . Zaobserwować zmiany zachodzące w probówce, zapisać odpowiednie równania. Co dzieje się z powstałym osadem po pewnym czasie, ewentualnie po podgrzaniu?

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
	Wydziela się bezbarwny, bezwonny gaz.	
	Strąca się.....	
Równanie reakcji cząsteczkowo i jonowo: $\text{Na}_2\text{CO}_3 + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \dots\dots\dots$ $\dots\dots\dots$ Rozpad kwasu węglowego: $\text{H}_2\text{CO}_3 \rightarrow \dots\dots\dots$ Sumarycznie:.....		
Równanie reakcji cząsteczkowo i jonowo: $\dots\dots\dots$ $\dots\dots\dots$ $\dots\dots\dots$ $\text{Ag}_2\text{CO}_3 \downarrow + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ag}_2\text{O} \downarrow + \text{H}_2\text{CO}_3$		

Wnioski:

9. Wykrywanie obecności jonu siarczanowego (IV) SO_3^{2-} :

Cel: Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu SO_3^{2-} za pomocą reakcji charakterystycznych.

Wykonanie doświadczenia:

1. Reakcja z rozcieńczonym kwasem solnym:

Do suchej probówki wlać około 1 cm^3 badanego roztworu. Następnie dodać 1-2 M kwasu solnego i obserwować zachodzące zmiany. Zwrócić uwagę na zapach!

2. Reakcja z azotanem srebra:

Do suchej probówki wlać około 1 cm^3 badanego roztworu. Badany roztwór zobojętnić roztworem wodorotlenku sodu. Następnie dodać ok. 2 cm^3 roztwór AgNO_3 i po chwili ogrzać. Obserwować zachodzące zmiany. Następnie dodać duży nadmiar siarczanu(IV) sodu i zanotować obserwacje.

3. Reakcja z jodem:

W osobnej probówce zmieszać 2 ml roztworu I_2 w KI z 3 kroplami roztworu skrobi – powstaje intensywne granatowe zabarwienie. Do suchej probówki wlać około 1 cm^3 badanego roztworu. Zakwasić lekko kwasem siarkowym, a następnie dodać przygotowany wcześniej roztwór I_2 w KI ze skrobią. Odbarwienie roztworu wskazuje na obecność anionu o właściwościach redukujących.

4. Reakcja z nadmanganianem potasu:

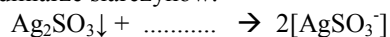
Do suchej probówki wlać około 1 cm^3 badanego roztworu, zakwasić lekko kwasem siarkowym. Następnie dodawać 2 krople roztworu KMnO_4 i obserwować czy następuje odbarwienie roztworu.

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
Na_2SO_3 HCl		
Na_2SO_3 AgNO_3		
Na_2SO_3 I_2 w KI+ skrobia		
Na_2SO_3 KMnO_4		
1. Równanie reakcji		

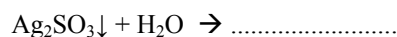
2. Równanie reakcji cząsteczkowo i jonowo:

.....
.....
.....

Równanie reakcji rozpuszczanie w nadmiarze siarczynów:

Równanie reakcji po ogrzaniu:

3.

4.

Wnioski:

10. Wykrywanie obecności jonu azotanowego NO_3^- :

Reakcja pokazowa wykonywana przez prowadzącego zajęcia.

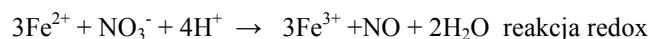
Cel: *Celem ćwiczenia jest wykrycie jonu NO_3^- za pomocą reakcji charakterystycznych*

Wykonanie doświadczenia:

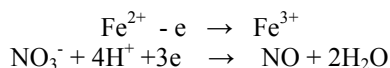
W czystej probówce sporządzamy 4ml nasyconego roztworu soli Mohra w H_2O (sól Mohra: $\text{FeSO}_4(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4 \cdot 6 \text{H}_2\text{O}$). Do tak przygotowanego roztworu wlewamy ok. 1 cm^3 badanego roztworu i następnie po ściance przechylonej probówki dodajemy ok. 1 cm^3 stężonego H_2SO_4 .

Odczynniki użyte do przeprowadzenia identyfikacji (substraty reakcji):	Obserwacje:	Charakterystyczne produkty reakcji.
sól Mohra - $\text{FeSO}_4(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4 \cdot 6 \text{H}_2\text{O}$ stężony kwas siarkowy- H_2SO_4	brunatna obrączka w miejscu zetknięcia się dwóch warstw cieczy	$[\text{Fe}(\text{NO})] \cdot \text{SO}_4$ $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$

Równanie reakcji :

reakcje półowkowe:

sumaryczne równanie reakcji:

Wnioski: *Podczas reakcji jonu NO_3^- z jonami żelaza(II) w miejscu zetknięcia się dwóch warstw cieczy powstaje brunatna obrączka, która wskazuje na obecności jonu NO_3^- .*